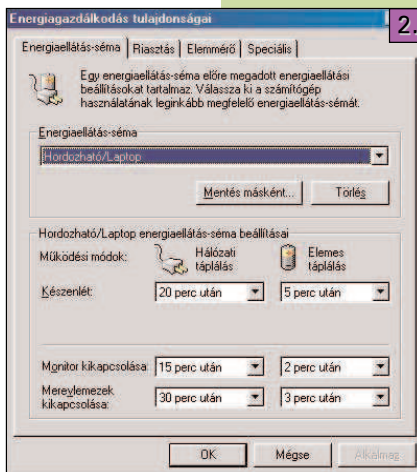

Az első találkozás: Kovács úr Linuxra vált

Adatok

Portocom Rt.

Ár: 322–354 ezer forintig

Jótállás: 1–3 év garanciával

Telefon: 203-9269

E-mail: info@mail.portocom.hu

☞ http://www.portocom.hu

© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

Nem is olyan régen történt az eset: egy japán felhasználó egy neves, világszerte ismert cégtől hordozható számítógépet vásárolt. A gépre már a gyárban Windows-rendszert telepítettek, melynek árát így eleve beleszármolták a számítógép árába. Vásárláskor természetesen ezt is meg kellett fizetni, csak hogy a történet főhőse – lelkes Linux-felhasználó – úgy döntött, hogy élni kíván a felhasználói szerződésben foglalt jogaival, így operációs rendszer és kellékeinek visszaszolgáltatása mellett visszakéri annak árát. A gyártó először megtagadta a program visszavásárlását, ám amikor az ügyfél nem tágított és a Világháló közönsége elé tárta az esetet, a cég visszakozott.

Ha nem a legáltalánosabban elterjedt operációs rendszerek egyikeivel szeretnénk hordozható számítógépet vásárolni, szerencsére nem kell hasonló megpróbáltatások elé néznünk. A Portocomhoz betérve és gépünkre Linuxot kérve ezen még csak csodálkozni sem fognak, hiszen a cég számítógépeit jó ideje Linuxszal is kínálja – bár honlapjukon sajnos semmilyen utalásra nem leltem ezzel kapcsolatban. Mint *Koppány Imre* szerviztechnikustól megtudtam, szívesen telepítene sokkal több gépre Linuxot, de egyelőre meglehetősen csekély igény mutatkozik ez iránt. Egyik ismerősöm szerint vélhetően azért, mert aki hordozható gépen Linuxot is hajlandó használni,

maga telepíti, aki pedig nem, az eleve nem kér ilyesmit. Mindenesetre az arra fogékonyak körében a hordozható gépeken is egyre több esetben bukkanhatunk Linuxra. Teljes joggal, hiszen ez szabad felhasználású, ingyenes operációs rendszer, és még ha némi barkácsolás árán is, képes a hordozható gépekben található összetevők megfelelő kezelésére. Ez szép teljesítmény, hiszen – főleg az alsó- és középkategóriás gépek esetében – sokszor találunk ismeretlen nevű modemot, hálózati kártyát, beépített alkatrészt, hogy a különféle egzotikus VGA-kártyákról és alaplapok lapkakészletekről ne is beszéljünk. A tesztgép ezúttal egy egyszerűbb, de tetszetős modell, a Portocom Freestar volt. A masszív felépítésű gépbe 650 MHz órajelű processzor és 128 MB memória került,

ez utóbbiból a CMOS-beállítások között tetszés szerint különíthetjük el az alaplapok lapkakészletbe épített VGA-vezérlő által használt memóriát (8, 16, 32 vagy 64 megabájt). A vezérlő egy 13,3 hüvelykes LCD TFT panelt hajt meg, melyet 1024x768-as felbontással használtam. A gépbe a jelenleg alapfelszereltségnek minősülő összetevőket mind beépítették, így egy 56 kb/mp sebességű modemot és egy Fast ethernetkártyát is, további bővítési lehetőségei azonban viszonylag szűköseknek mondhatók, mivel csak egyetlen USB kapuval bír, és csak egy Type I/II/III-mas PCMCIA kártyát helyezhetünk az oldalsó foglalatba. Szükség szerint külső egységeket soros és párhuzamos kapun keresztül vagy infravörös átvitelrel is csatlakoztathatunk hozzá. Mind a CD-, mind a hajlékonylemez meghajtó a gépben kapott helyet, ezeket tehát nem kell külön magunkkal hurcolnunk. Apró, ám fontos kényelmi szempont: a Windows-gombokkal kiegészített billentyűzet a magyar karaktereket is jelölték, a kurzorgombokat pedig a normál billentyűzeteken megszokott, fordított T betű alakban helyezték el.

A gyártók illesztőprogramot még mindig csak elvéve adnak vagy fejlesztenek, a támogatást pedig rendszerint nagyvonalúan a Linux-közösségre bízzák. A gép mindent (hálózati kártyát, VGA-vezérlőt, modemot) egyben tartalmaz, ezért lapkakészletének használata első pillantásra nehézkesnek tűnik, ám mint *Koppány Imre* elmondta, az újabb rendszermagok az összes alkatrészt kifogástalanul kezelik. Gondjai mindössze a VGA-vezérlővel akadnak: használatához apróbb kerületűt kell tennie, de ez sem okoz nagyobb fennakadást.

Kovács úr időnként számítógépet használ. Hogy kicsoda *Kovács úr*? Nem számít, a lényeg az, hogy számítógépet használ, hiszen nem engedheti meg magának, hogy ne vegyen tudomást a világ fejlődéséről, ráadásul alapjában véve nyitott egyéniség. *Kovács úr* egyetlen olyan tulajdonsága, amely most megragadhat bennünket, az, hogy nemigen konyít a számítógépekhez.

Kovács úrnak a minap apróbb gondja akadt otthoni gépével, ezért áthívta egy ismerősét, akitől segítséget remélt. Az ismerős – a gép rendberakása közben – valami Linuxról magyarázott, ami ingyenes, és rendszermagot, ablakokat, meg közösséget emlegetett. *Kovács úr* nem sokat értett az egészből, de nyitott személyiség lévén úgy gondolta, időszerűvé váló gépvásárlását ennek az „izének” a kipróbálásával köti össze.

Vajon miféle próbatételek várnak *Kovács úrnak*? Le kell-e mondania valamiről, és ha igen, miről? Mit nyer, ha úgy dönt, hogy vált? Ezt próbáltam kideríteni, és ennek érdekében arra kértem *Koppány Imrét*, hogy két operációs rendszert is telepítsen a gépre: Windowst és Linuxot. A Windows használatáról nincs értelme sokat értekezni, hiszen illesztőprogramok tekintetében – legalábbis a gyártók részéről – a Microsoft operációs rendszereihez a legjobb az ellátottság, így természetesnek vehetjük, hogy minden összetevő megfelelően működik. A gyártók vásárlóikat különféle segédprogramokkal halmozzák el, melyekkel például figyelhető a processzor hőmérséklete

– természetesen ezek is Windows alatt érhetőek el. Ez esetben sincs ez másképp, a géphez két CD jár (az egyik angol nyelvű illesztő- és segédprogramokkal). Az alaplap lapkakészlet VGA-vezérlőjének beállításait kiegészítő programon keresztül is elérhetjük, ennek ikonja a telepítés után a Tálcá jobb alsó sarkában foglal helyet (lásd 1. kép: SiS 630/730 tulajdonságai). A másik CD több érdekességgel szolgál: magyar feliratokkal van ellátva és az előző korong teljes tartalma helyett kapott rajta (az Acrobat Reader 4.0 és a gép kézikönyve PDF formátumban). Ugyancsak ezen található a MonSafe nevű program bemutató változata, melynek segítségével dokumentumainkat egy olyan titkosított könyvtárba helyezhetjük el, ahova csak a megfelelő kulcs és jelszó birtokában léphet be bárki. Ha a gépet ellopják, legalább bizalmas jellegű adatainkat biztonságban tudhatjuk – hordozható gépen ez különösen hasznos apróságnak tűnik. A másik nagyjú a lemezen: a StarOffice 5.2-es változatának windowsos és linuxos kiadása. Mivel a StarOffice az utóbbi időben ingyenesen érhető el, a gépre Windowst és StarOffice-t telepítve részben, operációs rendszerként Linuxot választva pedig mindenestül ingyenes, mégis teljes értékű irodai munkaeszközhöz jutunk. A Windows képes azokat az energiamegtakarítási lehetőségeket kezelni, amelyeket az újabb gépek kínálnak (a képernyő és a merevlemez kikapcsolása), a Tálcán folyamatosan figyelemmel követhetjük az akkumulátor töltési szintjét, és megadhatjuk, hogy egyes feltételek (például az akkumulátor lemerülése) esetén milyen jellegű riasztás jelenjen meg, majd a gép milyen műveletet hajtszon végre (például adjon hangjelzést és kapcsoljon ki – lásd 2. kép: Energiagazdálkodás tulajdonságai). Ha azonban Kovács úr Linuxot szeretne indítani és Windows is került a gépére, először meg kell küzdenie az indítómenüvel. Nem okozhat nagy gondot, hiszen amikor asztali gépén Windows 95-tel dolgozott, az is felkínálta a régi operációs rendszer indítását. A választást követően a gép azonnal nagy felbontásba vált, és így jeleníti meg az indítás menetével kapcsolatos tájékoztató szövegeket – Kovács úr ugyan nem fog sokat érteni belőlük, de legalább megjegyzi, hogy ha piros feliratot lát, szólnia kell ismerősének, mert alighanem valamilyen hiba történt. Hősünknek még három sort szükséges megtanulnia: saját bejelentkezési nevét (ez a polgári neve), jelszavát és a `startx`-et. Kovács úr nem teljesen érti, hogy miért nem kap azonnal grafikus felületet, de elviseli a rövidke parancs begépelésének nyűgét (az `xdm`, a `gdm` vagy akár a `kdm` használatával ez is megoldódik – a szerk.), a Windows 3.1 korából úgysem teljesen ismeretlen a számára. A KDE ablakkezelőt futtatva könnyedén megtalálhatjuk a *Vezérlőközpont*-ot, ahol a Windows által felkínált energiatakarékos lehetőségek némiképp más elrendezésben, de hiánytalanul megtalálhatók. Éppúgy megadhatjuk, hogy mi történjen, ha lemerül az akkumulátor, mint ahogy azt is, hogy mikor, milyen figyelmeztetést szeretnének kapni – igazán nincs ok panaszra, a KDE fejlesztői gondoltak a hordozható gépek felhasználóira is (lásd 3. kép: KDE vezérlőközpont).

Kovács úr hozzáértő ismerőse lelkesen magyarázta és mutogatta a Linux képességeit, de őt mindez nem nagyon érdekelte – udvariasan hűmmögött, majd megkérdezte, hogy megszokott dolgait a jövőben merre találja. Szeretne ugyanis levelezni, néha internetezni is akár, legfőképpen azonban szövegszerkesztőre és táblázatkezelőre van szüksége. Ismerőse ekkor rámutatott egy StarOffice-ikonra – itt mindent egy helyen megtalál. A programok sajnos angol nyelvűek, ami Kovács urat érzékenyen érintette, megnyugtatta viszont, hogy az ablakkezelő rendszer magyarul szólott hozzá, valamint ismerőse szerint már gőzerővel – és állami támogatással – zajlik a programcsomag honosítása. Megmutatva, hogyan kezelheti ezután barátai, üzletfelei adatait, címlistáját, hogyan levelezhet és böngészhet az Interneten, hősünket nem különösebben vágta melbe a változás, hiszen az új programok nagyon hasonlítottak azokra, amelyeket addig is használt.

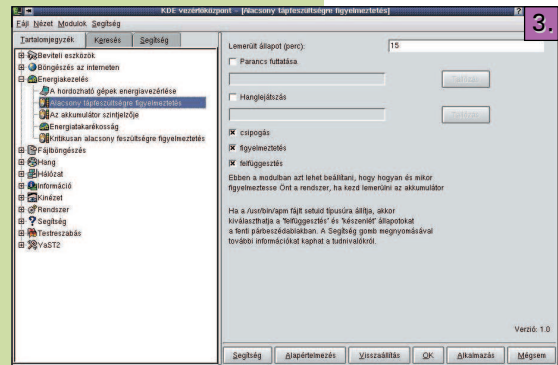
Kovács úr azóta otthonosan használja gépét. Eleinte egy kicsit küzdenie kellett az új felülettel, hiszen a gombok és ikonok a szokotthoz képest máshogy festettek, valamint a menük és a parancsok neve is gyakran eltért. Kovács urat azonban immár a megismerés öröme hajtja, és nem hajlandó új rendszeréről lemondani. Lehet, hogy hamarosan elkéri azt a „rút” vagy milyen jelszót is ismerősétől, mert látott valami érdekes programot az Interneten, amit telepíteni szeretne és szívesen kipróbálná. A legfontosabb kérdés továbbra is: miről mondott le Kovács úr? Lemondott megszokott ablakairól, programjairól – kapott azonban helyettük újakat. A gép alkatrészei ugyanúgy működnek, mint eddig, ám megtakarított némi pénzt – hiszen mindezt *ingyen* kapta.

A gép adatai

Portocom FreeStar;
 Processzor: Intel Pentium III 650 MHz;
 Memória: 128 MB RAM;
 Merevlemez: 10 GB;
 CD-ROM-meghajtó: 24-szeres;
 beépített hajlékonylemez-meghajtó, hangkártyát,
 modemet és hálózati kártyát tartalmaz.

Mellékelt programok CD-n

Illesztőprogramok Windows 98/ME/NT/2000 alá,
 Monsafe-próbaváltozat,
 StarOffice 5.2 Windows- és Linux-változat,
 segédprogramok a merevlemez előkészítéséhez és
 a BIOS frissítéséhez.

Előnyök

- Szép külső
- Kényelmes billentyűzet

Hátrányok

- A tappad sem Windows, sem Linux alatt nem állítható
- A gép néha nem indul el (bekapcsolás után nem csinál semmit)

